

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Éves évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 50 »
Helyben na. noz. nardva:	
Éves évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Vidékire postán szállítva:	
Éves évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 50 »

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállal közt.

Rögzítések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, február 9.

A tisztességtelen verseny.

(K. Ö.) A kereskedelmi költségvetés tárgyalása van napirenden. Igen fontos érdekekről van szó. A kereskedelmi és ipari érdekek fejlesztése, a közgazdaság ezen fontos két ágazatának egymásra való és együttes hatása a mezőgazdaságra, mindezek oly dolgok, a melyek gazdasági érdekeink szempontjából a törvényhozás teljes tetterejét vennék igénybe. A szavak áradatában s a parlamenti tárgyalások mai színvonala mellett alig biztat a remény, hogy a Bánffy-kormány az ellenzék által elvettve produkált eszmék felhasználásával gazdasági életünk emelése tekintetében üdvöset produkálhatna. Megkezdődnek most a közgazdasági tárgyak, a mi körülbelül annyit jelent mai politikai viszonyaink közt, hogy bizony fogytán van a mi törvényhozásunk az ő tudományával. Évek hosszú során át tapasztaltuk a törvényhozók tájékozatlanságát, sőt tudatlanságát közgazdasági kérdéseink tekintetében. Évek óta a nemzeti és Ugron-párt emeli csak magas színvonalra a közgazdasági kérdések tárgyalását, a szabadelvű párt merkantilista köpenybe burkolózva, magában számlálgatja azokat az óriási hasznokat, miket a szabadelvű párt tagjainak elhibázott közgazdasági politikánk juttat. A helyzet a múlt évekhez képest határozottan rosszabbodott, amiért is merjük állítani, hogy elegendő közgazdasági kérdéseink megoldását ettől a parlamenttől hiába várjuk.

A pénzügyintézetek, a biztosító társulatok

és a börze emberei aligha fognak panaszkodni oly intézkedések miatt, melyek náluk zsebkérdést képeznek. A hivatalnokból lett képviselő pedig mindenben a kormány állásfoglalása szerint rendezkedik be.

Szükségesnek tartottuk ezeket előrebocsájtani annak bizonyítására, hogy valamint általában, úgy a kereskedelem által elkövetni szokott üzelmek megszüntetését is hiába várjuk a kereskedelmi kormánytól. A hazai kereskedelem pártolandó, fejlesztendő azon korlátok közt, melyek a kereskedelemmel szoros összeköttetésben levő egyéb közgazdasági ágak rovására nincsenek. Kereskedelmünk azonban az utolsó évtizedekben sajátságos alakulást vett, mit röviden, de jellemzően úgy fejezhetnénk ki, hogy a kereskedelem új erkölcsi világrend szerint rendezkedik be a kereskedelmi üzletek lebonyolításában. Ezen u. n. kereskedői felfogás teremtette meg a tisztességtelen versenyt is, melynek kiküszöbölésére minden lehető el kell követnünk. mert a tisztességtelen verseny lehetetlenné teszi a tisztességes kereskedelem létezését, temérdek kárt okoz az iparnak és általában a fogyasztásnak és mivel rendkívüli módon hozzájárul az erkölcsről és becsület fogalmáról táplált felfogásunk megmetyelkezéséhez.

Ez a három ok elég anyagot szolgáltatna a tisztességtelen verseny megállítását célzó törvényhozási alkotásokhoz. Minthogy azonban a mi kormányunk az ország erkölcsével nem sokat szokott törődni, kötelességének tartsa az ország fogyasztóinak anyagi érdekeit megvédeni.

De hát mi is tulajdonképpen a tisztességtelen verseny? Egy városi keres-

kedő csődöt mond; a bukás hamis bukásnak nyilvánul és a kereskedő pár hónapra a börtönbe vándorol. A börtönből kikerülve a jó eleve megmentett pénzzel újra kereskedést nyit a felesége nevében és még annyi fáradtságot sem vesz magának, hogy a büvös uton szerzett pénzzel máshova vonuljon. És ezen senki sem ütközik meg, az egész város tudja és ez az ember azért tisztességes tagja a társadalomnak. Ime a példa a kereskedői felfogás és a tisztességtelen verseny feltüntetésére. Tisztességtelen verseny a kis s közép kereskedelem által üzött áruuzsora, az áruhamisítások százfajtája, a hazug és lopott reklámok alkalmazása, a hatósági engedélyezés mellett rendezett végkiárulások. A tisztességtelen verseny fokozásához hozzájárul az ágensrendszer alkalmazása, tisztességtelen versenyt támasztanak egymásnak a vidéken nagy számmal szaporodó pénzügyintézetek, a melynek a levét aztán a hitelére szoruló közönség issza meg. Van bortörvényünk, a mely a borpancsolást, van törvényünk, mely a mezőgazdasági termények és termékek hamisítását tiltja, hogy ez mitsem használ, jól tudjuk, de direct törvény, mely a tisztességtelen versenyt szorítaná korlátok közé, mint Németországban és Franciaországban van, olyan nekünk nincsen. Pedig ez már csak azért is szükséges, hogy a nagyipar jogosulatlan versenyétől megszabadítsuk a kis ipart, mely létében van megáramadva az által, hogy a gyárak kisipari cikkek gyártásával és áruházak nyitásával a kézműipar és kiskereskedelem létjogosultságát veszik tagadásba. A tisztessé-

A „TISZÁNTÚL“ TARCZÁJA.

Mi történt a kotillion alatt?

LEMAIRE J. után: S-X.

— Te Harry!
— Mi tetszik bácsi?
— Olyan mélységesen búsnak látszol előttem. Talán valami kellemetlenség ért?
— Nem bácsi, csakugyan nem!
— Hm! Te nem vagy a rendes kerékvágásban. Alig ettél délben egy font rosztböföt, s legfeljebb négy üveg itótkát és egy boros pohányi brandyt fogyasztottál el. Azonkívül egész éjszaka fel s alá sétáltál a szobában, úgy hogy, alig tudtam aludni. Harry fiam, ez valami nem természetes állapot! Bizonyosan valami bú epesztí kebledet.
— Ugyan nagybácsi! Biztosítalak hogy . . .
— Jól van, jó, kedves öcsém! Nem akarod reám bízni a titkot s én nem kötöm magam a karóhoz. Csak azt jegyezd meg magadnak, hogy ha valamiben rám szorulsz, engem mindig készen találsz. Az én szegény Mary testvéremnek a fia, sohasem fog nálam hasztalanul kopogtatni. Most pedig a dolgaim után látok, tehát Isten veled Harry, a viszontlátásra!
Ezeket mondva a kövér Ton Smithson fogta kalapját s óriási méretű botját és elhagyta a szobát, átengedvén öcsését a maga szemléldécsinnek.
Valóságos óriás volt ez az öcs, Harry

Johnson, a ki igazi gyermek lelket rejtegetett ebben a nagy hústömegben. Fizikai ereje nem volt nagyobb, mint hihetetlen bárgyúsága, féltékenysége.

Képes volt öklének egyetlen csapásával földre teríteni egy ökröt, de pirult-sápadt s a szívárványnak mind a hét színét játszotta, mi helyt Blumberry Suzy kisasszony csinos arczocskáját megpillantotta.

Egyébiránt ez a Suzy kisasszony a legcsinosabb hajadona volt Cincinnati városának, s szépségével szülő városát is híressé tudta volna tenni, ha ez már híres nem lett volna. Szép barna haja és villogó fekete szemei voltak, afféle hamis szemek, mely testi tulajdonokkal azon nem kevésbé becsülendő előny is öszsze volt kapcsolva, hogy a lány tetemes hozományjal rendelkezett. Innen volt aztán, hogy az egész város fiatalsága versenyzett a kezéért és nemcsak neki, de még apuskájának is nagyban csapták a szelet.

Az apuska különben fiatal korában egy nagy párisi szállodának volt a becsületes kapunyitója, a ki megtakarított pénzeccskéjével visszavonult a szabad Amerika földjére s itt az a szerencse érte, hogy a buzgón és nagy lendülettel vezetett sertéskereskedésből óriási vagyona telt szert.

Suzy kisasszony nem egészen közönyös tekintettel szokta nézni John urat, ez pedig rögtön elfeledkezett evésről-írásról, ha Suzyra gondolt.

Azonban Blumberry Sam olyan ember volt,

a ki csak olyan férfinak akarta a lányát odaadni, akinek hozománya felért a lányával, vagyis a kinek kerek egy milliója volt egy rakáson.

A tiszteletre méltó férfiú mindenekelőtt üzlet-ember volt, az élet összes viszonyai pusztán üzletnek tekintette; még a házasság is ebbe a kategóriába tartozott ő nála. Sőt még ez csak amugy igazába! Az értelemnek azur-színben pompázó világa ismeretlen fogalom volt előtte; s mindenkit kész volt bolondnak nyilvánítani, a ki azt állította, hogy a leánya bárki iránt is hajlamot érez. Különbösen pedig a legjobb ember volt a világon, a ki egyedül csak a leányát imádtá. Igazi mintaképe a becsületességnek, kinek szava annyit ért, mint a kész a szerződés.

Ugyanazon a szent napon, a melyen a jószágos szívű Tom Smithson az ő unoka öcsésének nagy búját felfedezte, Sam behívta leányát irodájába, ahol nagyszámu segédei felett parancsnokolni szokott és így szólott hozzája:

— Suzy, te e hó ultimóján 20 esztendősz leszel.

— Igenis, papa.

— Szép! Tehát itt volna az ideje magadat önállósítani. E hó 30-án megfogjuk választani jegyesedet, harméncznapni liferálási haladék mellett. Egy nézetem vagyunk ugy-e?

— Bizonyos papa, de . . .

— All right! Én semmiképp sem akarlak téged ezen üzletnél befolyásolni, egy árjegyzék, akarom mondani völegényjegyzék; az árak,

ségtelen verseny szülte kereskedelmi mi-
zériáink összességét, azért tartjuk mi azt
kiküszöbölendőnek hazai kereskedelmünk
köréből.

Minden törvényhozási munka azon-
ban meddő marad mindaddig, míg ke-
reskedők közt újból meg nem honosul a
tisztesség. Gondolkodjanak kereskedők
is a közönséges halandó példája után
indulva, az erkölcs szabályai szerint!

Szemere beszéde.

Az igazmondók végzete más az, hogy szó-
kimondásukért beverik a fejüket. Példabeszéddé
jegyeztesedett már e tétel: »Ne szólj szám, nem
fáj fejem.«

Szemere azonban ama szilárd jellemű em-
berek közé tartozik, kiket semmi sem térít el
helyesnek tartott elveitől. Nam a röpké szavak
rithmikus volta okáért élt ő e jelgeszerű kife-
jezéssel, hogy: Nem boldog ma a ma-
gyar, hanem igazi mély meggyőződésből. Az
a ki a múlt évi képviselő választások undorító
szcénáit közvetlenül szemlélte, jogosítva volt a
közállapotok igazi képét megrajzolni egy olyan
ünnepies alkalommal, mint a Széchenyi lakoma.
Megtette ő azt tollal is, hogy lerántotta a lep-
let az alakoskodásról, kevéssel ezelőtt megjelent
röpirata *Flair Play* sem egyéb vádbeszédnél
a mai kormányrendszer ellen.

Az a hazafias erős hang, melyen Szemere
a Széchenyi lakomán, a mai közállapotok felett
kritikát mondott, sok ellenséget és rosszakarót
szerzett a bátor szónoknak.

A kaszinónak kormánypárti korifenusai le-
gott ellene zudultak, de sokkal többen voltak
azok, a kik a szónokkal teljesen együtt értet-
tek és együtt éreztek. A beszéd közvetlen ha-
tását és igaz voltát legjobban mutatja az, hogy
a hangulat az egész estén nyomott maradt és
a jókedv, még a Beöthy vigasztaló beszéde után
sem akart visszatérni.

Hiába akarják tehát a kormánypárti szó-
csövek az idej ünnepi lakoma megzavart han-
gulatát kisebbiteni, ezen erőltetett gunyolódás-
sal nem csendesíthetik le háborgó lelkiismeret-
tüket.

Minden kritizálás mellett is kifejezésre lesz

juttatva Szemere ünnepi dikeziójának értéke
abban a bankettben, melyet a megtámadott szó-
noknak barátai és elvtársai bátor, férfias nyi-
latkozataért a napokban rendezni szándékoznak.

Midőn Beöthy a gyűlésen igazgatóvá vá-
lasztatott s Ugron Gábor azt kiáltotta közbe:
»Ez is többet ér, mint egy képviselői mandá-
tum« s köztetszés kísérte a keserű rögtönzést.

Vajjon melyik csoportnak: a mosoly-
pártinak, vagy a komoly hazafiak
aggódó seregének szolgáltatott igazságot ez a
borus epizód az idej Széchenyi lakomán?

Csak egy héttel ezelőtt »Politikai
eszközök és a társadalom« ez ve-
zéricskünkben ugyanezen eszméket hirdettük
mi is, — nagyon örvendünk, hogy most olyan
előkelő szónok hirdette azokat az ország első
társadalmi együletének Széchenyi lakomáján.

Ráfogások.

»Néppárti hazafarulás« ezimen a
»Nagyvárad« tegnapi száma egy hazaáruló szeny-
iratot közöl, melyet valami ifj. Dobolyi Ist-
ván bogdánházi segédjegyző a néppárt nevében
hirdet a bihari? románok közt. Minthogy
az »Alkotmány« már vasárnapi számá-
ban, tehát 2 nappal hamarabb felhívta e jeles
férfit az ügyesség figyelmét, így a néppártnak
e dologtól való teljes távolállása még azelőtt
is legilletékesebb helyről lett megezőlva, kik
talán annak másképp hitelt adtak volna, világos
a »N.« tendenciája, miszerint is azok sorát akarja
szaporítani, kik a néppártot azzal a ráfogással
akarják lehetetlenné tenni, hogy a nemzetisé-
gekkel paktál. Minthogy azonban a czáfolat már
napok óta megjött, feleslegesnek tartjuk a do-
loggal jelenleg bőven foglalkozni. — Nem hagy-
hatjuk azonban említés nélkül, hogy Lehoczky
Vilmos orszgy. képviselő hasonló vádjára fel ne
emlitsük Zmeskál Zoltán néppárti képviselő
feleletét, ki az »Alkotmány« tegnapi számában
a következőket mondja el a támadó »13 pró-
bás« hazafiról: Lehoczky a pánszláv Dulla Máté
ügyvéd felszólalására 1886-ban Késmárkra
ment, hogy az ottani gimnáziumnak tanári kara
által pánszláv üzemek miatt kizárt Duchaj
János és Pauling Lajos tanulók visszafogadá-
sára bírja a tanári kart, mely alkalommal ál-
lítólag a felső-magyarországi pánszlávizmust

egyszerűen nem létező agyrémnek nyilvánítá.
Közbenjárása következtében a fiuk tovább foly-
tathatták tanulmányaikat Késmárkon.

Mikor pedig fősolgabírói állásából kipoty-
tyant és napidijas állást foglalt el a turóc-
szent-mártoni járásbírósnál, hosszabb ideig
Dulla Máténál lakott és Hurbán társaságában
dicsőítette háziurát versekben.

Végre pedig első izbeni képviselővé történt
megválasztása után megígérte a pánszlávoknak,
hogy az 1868-diki nemzetiségi törvénynek vég-
rehabilitását sürgetni fogja.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, február 9.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Lehoczky Vilmos, Molnár Antal,
Lázár Árpád.

A kormány részéről jelen vannak: Dániel,
Erdély, Bánffy, Perczel, Josipovich.

Szily Pongrácz és Neményi Ambrus a
versenyfogadások szabályozásáról s a kis lottó
eltörléséről szóló bizottsági jelentéseket terjesz-
tik be.

A kereskedelmi tárcza.

Konkoly-Thege Miklós: Főleg vasuti és
hajózási ügyekkel foglalkozott. Elismeréssel szól
az államvasutakról, büszke rájuk, de több
technikai hibákra hívja fel a figyelmet, melyek
főleg az államvasuti hidaknál veszélyeztetik a
forgalmat. Szól a kalauzokról, kik szemtelenek
mint az őszi légy, zsarolásaiknak a hálókocsik
és éttermek utasai esnek áldozatul. Az utas
nem védekezhetik ellenük, azoknak keil segí-
teni, akiké a vasut. Áttér ezután a hajózási
kérdésre s ezzel kapcsolatosan egy igen érde-
kes témába fogott, melyet általános figyelem-
mel hallgattak: a lobogó kérdésre. Nekünk —
gyomond — sajnos, nincs magyar lobogónk.
Van ugyan zászlónk, de nincs lobogónk a ha-
jónkon, pedig a lobogó minden hatalom repre-
zentálója. A lobogónak a kormányrudon van a
helye, az első árboczon pedig annak az or-
szágnak a lobogója van, ahova rendesen jár.
Hogy a lobogó-kérdés meg lenne oldva, akkor
a Vaskapui ünnepségen nem fordultak volna
elő az ismert félreértések. Akkor a kormány-
rudra került volna a magyar lobogó s nem az
első árboczra. Figyelmébe ajánlja a Háznak a
lobogó-kérdést, mert hisz mi magyarok meg-
érdemeljük, hogy hajónkon a mi lobogónk le-
gyenek. (Helyeslés minden oldalon)

ejnye no, a vagyon, oda van írva minden
egy név mellé. Észre fogod venni, hogy a
legkisebb összeg 2 millió dollárt tesz ki, ennyi
a hozomány, mennyit veded adok, első beren-
dezkedésre elég lesz teljesen.

— De kedves apa! . . .

— Hogy jobban czélt érnünk, egy nagy
ünnepélyt, egy álarcos bált fogok rendezni, ez
jelenleg nagyon divatos. Azok számára aztán
akik kérőd lesznek már t. i. a kiknek ezt
megengedem, egforma kosztümöt fogunk választani;
a többi vendég csak a forma kedvéért
lesz jelen az ünnepélyen. Ez a dolog különben
nem a te gondod. Értettél?

— Igen papa, de . . .

— Nagyon helyes. És most Suzym öleld
meg apádat és hagyd magára. Will adja csak
ide kérem a Potoker & Gomp számla könyvét.

A fiatal lány belátta, hogy erre nincs mit
válaszolni. Oda tartotta arcát atyjának, ez
hatalmasat czuppantott rá, nehéz szívvvel vette
utját az ajtónak.

E közben a jó, kövér Tom majdnem falba
verte a fejét a nagy gond miatt, melyet unoka-
öcsce neki okozott, és leleményesebbnél lele-
ményesebb terveket eszelt ki, melyek közül
egyik kivihetlenebb volt mint a másik. Végre
azon megállapodásra jutott, hogy Harry csak
úgy nyerheti el a csinos Blumberry kisasszony
kezeit, ha két millió dollárt ad neki valaki,
minthogy azonban ő maga alig negyed része
felett rendelkezett ezen összegnek, nem sokáig
időzött e gondolatnál.

Kétségbeesetten és mérges hangulatban
kereste fel Nicolas Potatoest, azt a fiatal lovagot
a kit közönségesen csak Nicknek hívták
az emberek s a kit jó lélekkel lehetett egy
elszánt, fufangos fiúknak nevezni, olyanak
a ki minden helyzetben tudott magán segíteni.

Nick nagy figyelemmel hallgatta volt vé-
gig az érdemes Tomot, s azután így szólott
hozzá titokzatos arccal:

— Kedves barátom. Ön senkihez sem for-
dulhatott volna, a ki Önnek jobb tanácsot ad-
hatott volna, mint én. Ön azt akarja, hogy
Harry Suzy kisasszonyt elvegye?

— Persze hogy azt, ez a legforróbb óhaj-
tásom. . .

— Jól van, akkor hát ne aggódjék tovább
a dolog miatt.

— De hát kedves barátom Nick. . .

— Én jótállok mindenért. Tudja meg Ön,
én is hasonló vonzalmat érzek Burlington Grace
kisasszony iránt, a ki az öreg Ned Burlington-
nak a leánya, a ki olyan rossz izlésű ember,
hogy engem visszautasított, és pedig amaz
ürügy alatt, hogy leányát már egy más tiszte-
letreméltó úriembernek szánta.

— És aztán? Én nem látom, hogy. . .

— Nem is szükséges, hogy Ön valamit lás-
son. Értse meg csak a következőt. Harry el-
veszi Suzy-t, én pedig elveszem Grace-t.

— Áldja meg Önt az Isten, fiatal barátom,
azért, a mit értünk tesz. De hogy akar ön a
dologhoz hozzáfogni.

— Ez már az én titkom. Ne törődjön ön

semmivel, senkivel, csak jöjjön el unokaöc-
sével arra a bálra, melyet Blumberry ad. Még
csak arra kérem önt, maradjon egész nyugod-
tan addig.

Tom, a nagybácsi, fejét rázta e szavakra,
és meglehetősen hitetlen arcot vágott a dolog-
hoz. Nicknek is inkább csak udvariasságból kö-
szönte meg a tanácsot, alapjában pedig csak
olyan szomorú maradt, mint volt azelőtt.

Igy álltak a dolgok, mikor az ünnepély
napja elérkezett. A fél Cincinnati várta már
türelmetlenül e napot, és mindenki a legfé-
nyesebb öltözékben iparkodott a bálon meg-
jelenni.

Az irigyelt kérők, a kiket Sam Blumberry
hivatalosan meghívott, bika-viadori, torreador-
kosztümöt öltöttek, a miben, Uram bocsáss!
olyan formán néztek ki a fiatal gavallérok,
hogy igazán csak szánakozni lehetett rajtuk.
A vendégek többi része sem nagyon erőltette
meg a fantáziáját, s ilyenformán nagy meny-
nyiségben lehetett látni a bálo muskétásokat,
mefisztókat, lovagokat, továbbá legalább is egy
tuczat harlekint, s ugyanannyi pierrot-t.

Suzy egy egyszerű debardeur-kosztümöt
választott magának, mely zöld bársonyból ké-
szült hármas kivágással, mely bizonyos me-
rés és pükhendő kifejezést kölcsönzött az ő
keskeny arcának. Burlington Grace csak egy-
szerű udvari komornának volt öltözve a XV.
Lajos korból, nagy gondokat okozva ezzel az ő
apuskájának, a ki szivesebben vett volna ra-
gyogó aranyos ruhákat magára.

Bánffy Dezső báró miniszterelnök a fumei kérdéssel nyilatkozik s egyúttal köszöni Horánszkyknak, hogy tegnap oly tárgyilagosan szólt. Ez a kérdés, fontos állami kérdés. A kormány szükségesnek tartja, hogy a kormányzó állás betöltéséért, de oly egyént kell találni, ki nemcsak a speciális fumei érdekek szempontjából, hanem országos szempontból tekinti a feladatát. Kilátásba helyezi, hogy rövid idő alatt megtalálja az ilyen embert. — Ami az autonomisták győzelmét illeti, az csak annyit jelent, hogy a kormány nem akar semmi befolyást gyakorolni az ő autonomiájukra. Sőt még a fumeiek olasz nyelvét se támadja a kormány, ami természetesen, mert hiszen az egész tengeremellék nyelve olasz. — Ami azt a híresztelést illeti, hogy Fiume, mint a magyar korona harmadik faktora geráthatná magát, — erről szó sincs, Fiume közjogi állapotát törvény által van meghatározva. — A közigazgatási bíróság életbeléptetése céljából meg kell találni a módját, hogy a magyar törvények a fumei státumok megsértése nélkül léptetessenek életbe. Ezért egy közép fokú hatóságot kell felállítani. Dárday min. tanácsos nem talált ellenállásra, mint ezt a lapok hirdetik, csakis egy lényegtelen nehézség volt, az is elmúlt már. Tehát fumei kérdésnek ez nem nevezhető. Ez tisztán kormányzati kérdés. Azt hiszi, hogy Fiumét nem annyira nyelvileg, mint szervezettel kell Magyarországhoz csatolni s ez Fiuménak is érdekében áll. — Szól ezután a fumei rendőrség államosításáról, annál inkább, mert hisz az egész ország rendőrségét államosítani akarják. A szigorubb rendőri intézkedések már a pestis behurczolása elleni védekezés szempontjából is szükséges. Ezeket tartotta szükségesnek elmondani. (Élénk helyeslés.)

Kovács Pál: A kisiparosokról szól. Ő maga is tagja volt a kereskedelmi miniszteriumnak s tudja, hogy ott minden ügyet, amit az ipar érdekében kezdeményeznek, lelkesedéssel felkarolnak. De nem elég a kormány, szükséges, hogy a társadalom is megtegye a magáét. A költségvetést elfogadja.

Öt perc szünet.

Gr. Batthyányi Tivadar: A lobogó kérdést az aldunai hajózásra nézve a kiegyezési törvény teljesen szabályozza. Van egy lobogónk, mely a magyar és osztrák lobogóból van összekombinálva. E téren tehát — a tengeri hajózási lobogó ügyében — újabb intézkedést nem lát szükségesnek. Szól ezután mint Fiume képviselője, a fumei ügyről. Sajnálatosnak tartja, hogy a sajtó a fumeiekről hazafiatlanságot tételezett fel. Fiume közjogi helyzete a törvényben szabályozva van: Magyarország-

A fiatal bálkirálynő nem valami kitűnő hangulatban látszott lenni. A derű és vidámság, az igazi jó kedv csak nem akart felcsillamlani s éppen azért mindenki hálás volt Nick iránt, midőn ez egy kotilliót indítványozott új figurákkal.

Midőn Suzyra és Gracera került a sor, hogy a játékban résztvegyenek, Nicknek egy még mulatságosabb ideája támadt. A tánczosok egyike papnak öltözködött, (ezt különben sokan oda nem illő passiónak tartották) az ifju gavallér most a két barátnő közé állította a papot. a kérőket pedig sorban elvonultatta előttük. Suzynak és Gracernak ki kellett közülük kettőt választani, mert az volt a terv, hogy két ifju párt látszólagos házastársakul összeketnek, a figura után, mint rendesen, valzerrel végződött volna.

A választottak véletlenül éppen Harry és Nick voltak s a lelkész csakhamar elmondotta az összekötő formulát, mialatt a zenekar a Blaue Donau első ütemeit játszotta.

És most következett az intermezzo. Nick egész komoly s messze hallható hangon a következő beszédet intézte a társasághoz:

— Hölgyeim és uraim! Van szerencsém Önöknek bejelenteni, hogy Suzy Blumerry kisasszony és Harry Johnson ur, valamint Grace Burlington kisasszony és Nicolas Potatoes ur egymással egybekeltek, az itt jelenlevő Martin Mark tisztelendő atya épen most végezte előttünk annak rendje és módja szerint a törvényes összedást.

hoz tartozik közvetlenül, de mint Corpus separatum, külön test. Fiumében a »liberális« és »autonom« párt egyaránt híve az országos szabadelvűpártnak. Tehát itt nincs országos ellenzéki és kormánypárti párt. Az se áll, hogy separatistikus törekvéseket táplálnának. Ők csak az autonomiájukra féltékenyek. Azt pedig saját tapasztalatából konstatálhatja, hogy magyar érzelemben semmi kívánni valót nem hagynak hátra. Tiltakozik ama vád ellen, hogy a fumeiek a horvát tulzókkal paktumot kötöttek volna. Ha ez megtörtént volna, ő egy percig se tartotta volna meg a mandátumát.

Gr. Batthyány után **Tisza** István ugrai képviselő polemizált **Kossuth** Ferenczcel, ki a munkások érdekében szólt, de csekély sikerrel s igen unalmasan.

A polgármester lemondásához.

Nagyvárad polgárságának minden rétegét **Sal Ferencz** polgármester lemondása foglalkoztatja.

Általában azt hiszik, hogy ha hivatalának további megtartására felkérjük is a polgármestert, a mi minden bizonynyal bekövetkezik, s a polgárság összesége őszinte óhajának kifejezése lesz. — végeredményében aligha vezet a kívánt célhoz, mert **Sal Ferencz** elhatározását megingathatatlannak tartják.

Ebből az okból, a legélénkebb kombinációk merültek fel, de ezekből ugyan bajos volna a közóhajt megállapítani.

Akiket a polgárság egészen szeretne a polgármesteri széken látni, azok megnyerésére kevés, vagy éppen semmi kilátás nincs; han- goztatnak ugyan olyan jelölteket is, akik beválnának, a város ügyeinek minden ágazatában teljesen tájékozottak, szakemberek; de ezek aligha találkoznának a törvényhatóság egészének bizalmával.

Igen nehéz a választás azért is, mert Nagyvárad polgármesteri széke igen előrelátó, tapasztalt és mondjuk ki, szigoru férfit kíván, aki erélyes kézzel vegye át a város gyeplőjét. Mert Nagyvárad jelenlegi helyzete nem a legrosszabb s az új vezetőnek sok nehézségekkel kell megküzdenie. Nyakunkon fontos megoldásra váró kérdések vannak; nagyobb szabásu, a tervezetések előrehaladt stádiumában levő intézmények létesítésével szemben zava-

Egy pillanatig mélységes, tompa hallgatás uralkodott a teremben. Mindenki kérdezni látszott, vajjon nem a tréfa folytatása az egész, vagy komoly dolog-e, a mi itt végbe megy. Nemsokára azonban lehetetlen volt kételkedni: a pap beigazolta a maga kilétét s így a két pár házassága, annyi szemtanu jelenlétében egész törvényes volt.

Burlington uram a dühtől kipirultan vejenek akart rohanni, hogy összemarozongolja, vagy pedig megfojtsa őt, de akkor **Sam Blumerry** közbe lépett és így szólott Suzyhoz.

— Suzy lányom igen-nel feleltél-e ennél a ceremóniánál?

— Bizonyára, papa!

— Ez esetben az egybekelés törvényes, mert Istenemre a **Blumerryk** megtartják a szavukat. Sién és kérem önt kedves **Burlington** uram tegyen ugy, mint jó magam és egyezzek bele a változhatatlanba.

Az új házásoknak tehát, hála ezen hatalmas szövetségesüknek, csakhamar nyert ügyük volt. Boldog életet is éltek egymás oldalán és nem sok időbe került, hogy a kereskedelmi névlajstrom már a következő ujonnan bevezetett firmát hozta:

Blumerry & Burlington.

Tulajdonosok: **Harry Johnson és Nicolas**

Potatoes.

ros pénzügyi viszonyaink — az odaadás mellett kiváló gondosságot igényelnek.

Azt hisszük, hogy mindezen nehézségek is közrehatnak mikényt bárki meggondolja kétszer is, míg elfogadná a polgármesteri széket.

A polgármester lemondása Nagyvárad város állandó választmányának tegnapi ülésén is szóba került. A tanács mint állandó választmány elhatározta, hogy a polgármester helyettes: **Rácz Mihály** főjegyző a havi jelentés kapcsán jelenti be a holnapi közgyűlésen a törvényhatósági bizottságnak **Sal Ferencz** lemondását. Egyúttal javasolni fogja, hogy a lemondó kérvényt, javaslat-tétel végett a nyugdíjbizottságnak adják ki.

Mint értesülünk, a törvényhatósági bizottság több előkelő tagja, az esetre, ha **Sal Ferencz** lemondását nem vonná vissza, — indítványozni fogja, hogy a szabályok szerint járó 64% nyugdíj helyett teljes fizetéssel nyugdíjazzák a távozó polgármestert. Ezzel is ki akarják fejezni tiszteletüket s elismerését annak a fáradhatlan gondosságnak, önzetlen hasznos munkálkodásnak, melyet két évtizednél hosszabb időn keresztül kifejtett Nagyvárad érdekében és javára.

Sal Ferencz lemondása daczára, vezeti a város ügyeit. Jelenleg Budapesten időzik a lovassági laktanya építése költségeinek fedezésére felveendő kölcsön tárgyában.

Nagyvárad város közügyei.

A közgyűlés tárgysorozata.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága holnap, esütörtökön tartja közgyűlését. Silány, rövid tárgysorozat kerül elintézés alá; alig van a 16 tárgy között fontosabb.

A tanács bejelenti **Sal Ferencz** polgármester lemondását; de e felett csak a márcziusi közgyűlés fog határozni.

A tárgysorozat különben a következő.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának folyó évi február hó 10-én, esetleg következő napjain, mindenkor délután 3 órakor a városház tanácstermében tartandó közgyűlésében következő ügyszakok tárgyaltnak:

1. Polgármesteri havi jelentés.

2. A magyar kir. belügyminiszter ur leirata, a magyar állam ezeréves fennállásának megünneplése alkalmából a magas trón előtt bemutatott hódoló felirat tárgyában.

3. A vallás és közoktatásügyi min. kir. miniszter ur leirata, a községi polgári leányiskola javára tett 1200 koronás millenniumi alapítványról szóló alapító levél jóváhagyása iránt.

4. A tanács jelentése az újárósi elemi iskolák elhelyezésére szükséges telek vásárlása tárgyában.

5. U. a. előterjesztése, az országos diák-kongresszus költségeihez leendő hozzájárulás tárgyában.

6. U. a. véleményes jelentése, a Parobek-féle védműnél érdekelték kérvénye ügyében.

7. U. a. előterjesztése az ipariskolához egy igazgató rajztanári és egy segéd rajztanári állás szervezése, és előbbi állásra **Szűts Izsónak** meghívása tárgyában.

8. U. a. előterjesztése, a Csesztivó és Dudesk intézet alapítványi vagyona kezelésére vonatkozó szabályzat tárgyában.

9. Ugyanannak előterjesztése, Szeben megyének az utazó kereskedelmi ügynökök házálástól leendő eltöltése iránt.

10. U. a. javaslata **Békés** megyének a nyugdíj országos rendezése iránt megküldött felirata ügyében.

11. A **Füchsl** testvéreknek a városház alatt levő pinczehelyiség bérletére vonatkozó szerződése tárgyában.

12. **Róth Mór** bécsi lakos szerződése, a Bémer-téri közterület bérletére vonatkozólag.

13. A szőlőhegyi választmány előterjesztése, a hegyi örök megfelelő fegyverrel való ellátása tárgyában.

14. Iudítvány a gázvilágítási szerződés ki-nyomtatása iránt.

15. Gyalóky Lajos lemondása a szépitési és közlekedési, valamint a szinügyi bizottsági tagsági állásáról.

16. Kiss Juliánna szülésznői oklevele.

Miről midőn a törvényhatósági bizottság t. tagjait értesíteni szerencsém van, egyszersmind tudatom, hogy a közgyűlési tárgyak a közgyűlést megelőző napon a város tanácstermében kitéve lesznek s bárki által megtekinthetők.

Nagyvárad, 1897. február 9-én.

Rácz Mihály,
főjegyző.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Február 10. A »Szabadság« sajtópere.
17. Bittner Ferenc sajtópere Szügyi József ellen.

Bunyitay Vincze — apát.

Káptalanunknak egyik nagyérdemű tagját, a kiváló történetírót és tudós akadémikust újabb kitüntetés érte: az apostoli király ő Felsége címzetes apátságot adományozott neki. A királyi kegye nyilvánulása olyan férfiut ért, aki egyházi és tudományos működésével valódi érdemeket szerzett magának. Nemcsak a városban és egyházmegyében, hanem az egész országban, ahol csak ismerik nevét, mindenütt örömet fog kelteni e kitüntetés, melyet a »Budapesti Közlöny« tegnap számának élén hozott. A legfelsőbb kézirat a következőképpen hangzik:

Vallás- és közoktatásügyi m. miniszterem előterjesztésére *Bunyitay Vincze* nagyvárad i. sz. székesegyházi kanonoknak a Boldogságos Szűz Máriáról nevezett *felső-gágyi* címzetes apátságot adományozom.

Kelt Bécsben 1897. évi január hó 27-én.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Dr. WLASSICS GYULA s. k.

Őszinte szívből kívánjuk mi is az üdvözlők hosszú sorával: Ad multos annos!

A felső-gágyi apátság Abauj-Torna vármegye Felső-Gágy községében feküdt s a Benczés rendüeké volt. A régi klastrom romjaiból később új kath. templom épült, melyet a kálvinisták azonban Rákóczy idejében a katolikusoktól elvettek s csak *Fáy* Ferencz volt nagyvárad i. kanonok közbenjárására kaptak vissza 1756-ban.

* **Uj nagyvárad i. kanonok.** A Petrovich Ferencz halálával megüresedett kanonoki stallumot ő felsége — mint budapesti levelezőnk a késő éjjeli órákban táviratozza — betöltötte, a mennyiben *Bognár István* a budapesti tudomány egyetem ez idei rektorát, a nagyvárad i. székes káptalan üresedésben lévő litterarium stallumára kinevezte. Minthogy az új kanonok kinevezési híret közvetlenül lapunk zárta előtt kapjuk, életrajzi adatait csak holnap közölhetjük. Az új kanonok 60—65 éves s több hittudományi munkájáról nevezetes.

* **Uj kath. egyletek.** A belügyminiszter a *szegvárdi, vasvári* kath. legény-egylet és a *somogyi-szakácsi* kath. olvasó-egylet alapszabályait jóváhagyta.

* **Udvari gyász.** Ő Felsége néhai *L. u. i. z. a* orleansi és montpensieri herceg szül. spanyol imánszó elhunytá alkalmából 1897. február 9—16-ig terjedő 8 napi udvari gyászt rendelt el.

* **Uj kanonok.** Ő felsége *Perlsberg Ede* zempléni főesperest és *töke-terebesi plébánost* a kassai székes káptalanban mester-kanonokká nevezte ki.

* **Biharvármegye ügyforgalma.** Biharvármegyénél az elintézésre beérkezett ügyek száma évről-évre rohamosan szaporodik. Különösen feltűnő ez a szaporodás az elmúlt évben, a mi főként az anyakönyvi ügyekből keletkezett. Míg 1895-ben 31 ezer volt a közigazgatási ügy darabok száma, addig, az 1896. évben: közigazgatási (alispáni 29563, közigazgatási bizottsági 2223, kihágási 426, közp. választmányi 212, erdészeti bizottsági 161, erdészeti kihágási 109, állandó választmányi 1063, tisztán tehat. bizottsági 128, összesen 33885 ügydarab. A megyei árvaszéknél az 1896. évben 40341 volt az ügydarabok száma.

* **Bécs város bálja.** Hétfőn este zajlott le Bécs városának bálja a városháza nagy termében, melyre, daczára a liberálisok minden küzdelmének, óriási előkelő közönség jelent meg.

Ő Felsége az összes főhercegekkel, miniszterekkel és a diplomáciai kar tagjaival mintegy óra hosszáig időzött a bálon.

A terembe lépve, kezét nyújtott *Strobach* polgármesternek, de a megszólítást, vagy üdvözlést mellőzte. Aztán *Lueger*hez fordult e szavakkal:

„Wie geht es Ihnen, lieber dr. Lueger? Sind Sie schon woltständig wieder hergestellt?”

Dr. *Lueger* ezen kitüntetése látható rossz benyomást keltett a liberálisok körében, kik sajtójukban újabbant azt hirdették, hogy a király kegye elfordult tőle s ezt most maga az uralkodó ily fényesen czáfolta meg. A bálon különösen nagy számban jelentek meg Bécs és Ausztria kath. papi kitünőségei, mint pl. *Taliani* pápai nunczius etc.

* **Megjegyzés a színház tervekre.** A belügyminiszter tudvalevőleg, többrendbeli technikai észrevételeket és kifogásokat tett a *Fellner* és *Helmer* czég által elkészített színháztervekre. A főmérnök ezeket az észrevételeket közölte a tervező bécsi czéggel s az már visszaküldte a miniszter észrevételeire a megjegyzéseket, a melyeket mi is egész terjedelmében közöltünk. A városi tanács a megjegyzéseket pótlólag felküldi a miniszterhez.

* **Közig. bírósági ügyek a városnál.** A közigazgatási bíróság működését már megkezdette. Nagyvárad városánál a közig. bíróságok hatáskörébe tartozó szóbeli panaszok jegyzőkönyvbe foglalásával a polgármester saját nevében *Komlóssy József* th. főjegyzőt bizta meg s ilyen panaszok felvételére hétköznapi napokon délelőtt 9—10 órát tűzte ki. Irásbeli panaszok és ezekről felvett jegyzőkönyvek átvételére pedig *Zeké* Ferencz irodatisztet utasította és pedig hétköznapi délelőtt 9—11, délután 3—4; vasárnap d. e. 9—11 órák alatt.

* **Egy királynő levélcso magja.** A madridi újságok azt hirtelik, hogy a spanyol régensnő levélcso magját, melyben nem csupán a családi levelek, hanem a fenséges asszonynak az angol banknál elhelyezett tőkéről szóló okiratok is befoglaltattak, valaki ellopta. A lopást az alatt követték el, míg a levélzállító kocsia pályaudvartól a királyi palotába érkezett. A tolvajok akképen emelték el a csomagot, hogy az összekötő borszijjakat keresztülvágták.

* **Hirlapírók hangversenye.** Régóta volt tapasztalható olyan nagy érdeklődés egy hangverseny iránt, mint a minő kíváncsisággal és türelmetlenséggel várják a nagyvárad i. hirlap-

írók február 24-iki hangversenyét. A mi nem is csoda, mert ilyen gazdag és gyönyörű programmal régen nem dicsekedhettek hangversenyrendezők, mint a hirlapírók. A február 24-iki koncerten tudvalevőleg *Gál Gyula*, *Deli Emma*, *György Ilona*, *Örley Flóra*, *Rontay Boriska* és *Megyéri Dezső* fognak közreműködni. Az »Eleven Ujság« szerkesztésében pedig részt vesznek *Dr. Várady Zsigmond*, *Lovassy Andor*, *dr. Dési Géza*, *Fehér Dezső*, *dr. Vucskis Gyula*, *Kerényi Miklós*, *dr. Bodor Károly*, *Halász Lajos*, *Láng József*, *dr. Adorján Ármin*, *Vidosits Gyula*, *dr. Sarkadi Lajos*, *Adorján Emil*, *Tóth József*, *Nagy Endre*, *Laszky Ármin* stb. Az »Eleven Ujság«-ból holnap este fél 9 órakor próbát tartanak a *Demetrovits* vendéglő külön helyiségében. A közönség köréből nagyon számosan keresik már a hangversenyjegyeket, a melyek azonban csak a jövő hét vasárnapján bocsájtanak ki és a szövetség helyi pénztárosánál, *Láng József*nél lesznek megválthatók. A jegyekre azonban addig is elfogad bármely szerkesztőség előjegyzéseket. A hangversenyre — mint azt már említettük — külön meghívókat nem küldenek szét. Hangverseny után bankett lesz a »Fekete Sas«-ban a szereplő művészek tiszteletére.

* **Dalpróba.** A nagyvárad i. kath. kör dalárdája *csütörtökön este hat órakor* dalpróbát tart. *Beleznay* Antal karmester felkéri a tagokat, hogy a legpontosabban megjelenjenek, hogy a dalpróba akadály nélkül folyhasson.

* **Uj ügyvéd.** A nagyvárad i. ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy *dr. Máté* György ügyvédet az ügyvédek jegyzékébe felvette.

* **A »Miatyánk« Jeruzsálemben magyarul.** Az iránt a nagyszabásu tanulmányut iránt, a melyet a nagyvárad i. felső kereskedelmi iskola tudós igazgatója: *Propper N. János* rendez márczius és április hóban *Trieszten*, *Velenczén* át *Afrikába* és a *Szentföldre*, országszerte nagy érdeklődés mutatkozik s már eddig is sokan jelentkeztek a nagyszerűnek ígérkező expedícióra. Mint értesülünk, *Propper N. János* egy vallásos és hazafias mozzanattal fogja megörökíteni a *Szentföldön* a nagy utazást. *Egy szép márvány táblát készített, a melyre az Ur imáját, a »Miatyánkot« véseti ki arany betűkkel, magyar nyelven.* A remek táblát *Jeruzsálemben* a *Latour d' Auvergne* hercegné által építettett »Pater noster« templom oszlop-csarnokában helyeztetni el, a hol már sok nyelven diszlik az Ur imája. A szép tett méltó megörökítése lesz a nagyszabásu utazásnak.

* **Sétahangverseny.** Folyó hó 14-én vasárnap délután ismét sétahangverseny lesz a »Sas szálloda« nagy termében.

A műsor a következő:

1. *Coschelt S.*: Japán győzelem indulás.
2. *Kéler Betb.*: »Csokonay-nyitány«, két magyar népdal után.
3. *Strauss L.*: »Éva-keringő« a »Pázmány lovag« operából.
4. *Rosenkranz*: »Magyar ábránd« *Mopplernek* »Ilka« című operájából. (Vadászkürt-solo.)
5. *Popp Guill.*: »Grande Fantasie, Brillante« *Verdinek* »Rigoletto« cz. operájából. (Flota-solo.)
6. *Láng Gusztáv*: »Nagyanyácska« tipegő (két hegedű soloval.)
7. *Wagner Rich.*: A »Lohengrin« opera III. felvonásának bevezetése.

* **A város közegészségügyi állapota.** Nagyvárad közegészségügyi állapota jelenleg is elég kedvező, bár korántsem hasonlítható össze az előző hónapokkal. A ragályos betegedés három esetben fordult elő s jelenleg mindhárom ápolás alatt van. Ezek közül egy *difteritiszes* és egy *skarlátos*. Más betegségek meglehetősen csekély számban fordultak elő. Így egészségügyi állapotunk az idő szerint is kedvezőnek mondható.

* **A város adománya a diák-kongresszusra.** Az országos diák-kongresszust ez évben Nagyváradon fogják megtartani. A nagyvárad kir. jogakadémia polgársága már megtette az intézkedéseket, hogy az egész országból érkező ifjúságot fogadhassa s a kongresszus ideje alatt az idegen vendégeket eláthassa. A rendező bizottság elnöke: **Gyenge Béla** megkereste Nagyvárad városát, hogy a kongresszus költségeinek fedezésére bizonyos összeget adjon s vendégelje meg az idegeneket. A városi tanács tegnapi ülésében elhatározta, hogy a kongresszus céljára 500 ft kifizetését javasolja a közgyűlésnek.

* **Egy elkésett vicce.** Mit hallanak hajnali álmukban legujabban a hercegnők, mikor a kakas kukorékol?

Hát azt, hogy Kuku Rigó. — Kiki-riki

* **Eltávoznak a »Pálffy« huszárok.** Most már befejezett tény, hogy a Nagyváradon állomásozó »Pálffy« huszár ezredet elhelyezik Nagyváradról. Rövid idő múlva már felszedelődnek s Bécsben fognak letelepedni. Hogy melyik ezred fog a helyükre jönni, még nem tudni. Sajnálattal vesszük tudomásul e derék ezred távozását, melynek tisztikara annyira összetart a város társadalmával. Az áthelyezésről rövid idő múlva hivatalos formában is értesítve lesznek s a tavasz folyamán bucsuznak el városunktól. Vajjon kik fognak ezután a mi városunk legfőbb vitézei lenni?

* **Óriási barlangot** fedeztek föl Missouri államban a Szt.-Louis-Mansfeld vasutvonal Hudson állomása közelében. A barlang állítólag még a Kentuckvben levő világhírű Mammoth-barlangnál is nagyobb s igen gazdag cseppkövekkel megrakott óriási üregekben, hol patakok s földalatti tavak is vannak.

* **Vonatkésések.** A nagy havazásnak mindenfelé megvannak a bajai; különösen a két nap óta tartó erős szél, hófúvás okoz sok galibát a közlekedésnél. A vonatok nem tudnak pontosan közlekedni; mindenfelől vonatkésésekről kapunk hírt. A Budapestről jövő gyorsvonat tegnap este másfél órai késéssel érkezett meg Nagyváradra. A többi vonatok is nagy késéssel érkeztek meg.

* **Csalás egy éremmel.** Mindennapi dolog már ez a piacokon s a tegnapi eset sem más mint az előbbieket ismétlődése. Egy kofa szerepel benne, kit **Strocsek** Károlynénak hívnak. **Markovics** József vásárolt nála valamit s egy öt forintosot fizetett. Strocsekné vissza adott néhány koronát és egy darab egy forintos tallér helyett egy régi éremet. **Markovics** József, mikor egy másik kofánál akart vásárolni, vette észre, hogy megcsalták. Egyenesen Kiss B. Lajos rendőrhöz ment és eladta panaszát, mire ez bekísérte a csaló kofa asszonyt. A rendőrség előtt erősen tagadja, hogy szándékából tette volna.

* **Beleégtek az istállóba.** Tegnap este 6 óra tájban nagy tűz volt Nagyváradon Széna-utcán a Grósz Ferencz-féle házban. Az udvaron levő istállóban állandóan mindenféle kétes existenciák, csavargók tanyáznak s valószínűleg ettől gyúlt ki az istálló, mert a tűz belülről csapott ki. Az istálló telve volt lovakkal s ezek közül csupán egyet birtak kiszabadítani; a többi szegény állat odaveszett. Rothbart vállalkozónak 6 drb. Heskó vasuti föld és kavics szállítónak pedig 2 lóva égett oda; azonkívül sok széna elégett. Az épületeken levő hó gátolta meg, hogy a tűz tovább nem terjedt.

* **Helyreigazítás.** Dr. H o v á n y i Ferencz városi főorvos annak kijelentésére kér fel bennünket, hogy lapunk tegnapi számának azon híre mintha Sal polgármester ő előtt tette volna azon nyilatkozatát, hogy az állandó színház bekövetkezendő bukása miatt vonul nyugalomba, tévedésen alapszik.

* **Elgázolás.** Számtalan sserencsétlenséget okoz egy-egy berugott állapotban levő bérkocsis. Daczára a szigorú rendőri inoézkedésnek, oly gyorsan hajtanak, amennyire tőlük csak kitelhetik. Tegnap a 117 számú egyfogatu R ó t h Farkast elgázolta. Súlyos sérüléseket okozott, minek folytán feljelentették a hetyke egyfogatos rendőrségnél, ki egy-két hatalmas káromkodó szóval is tetőzte hibáját.

* **Eltűnt leány.** Ismét egy rejtélyesen eltűnt leány esetéről értesítenek. Egy szegény leány eltűnéséről, a ki szép volt, karesu természetű, aki ép oly nyomtalanul tűnt el a szülő háztól, mint a hogy eltűntek azok a lények annak idején, akiket végre a lélekvasárló kufárok kezéből ragadt vissza annak idején a rendés csendőrség. A legújabb áldozatot Nagy Ilonának hívják, a ki szegény cselédleány volt Pakson és a kire valószínűleg szemet vetett valaki, hogy áruba bocsássa, mint akármilyen állatot. A hivatalos irat szerint magas természetű, barna leány volt, alig 17 éves. Most aztán a paksi főszolgabíró is hivatalosan körözteti s a körözőlevelet a nagyvárad rendőrségnek is megküldötte.

* **612,000 lakos.** Ennyi lakosa volt január elején Budapestnek. A statisztikai hivatal a népesedési mozgalom adatai és a helyszíni felülvizsgálat alapján ennyi lakót számított ki a magyar fővárosnak. Körülbelül 106,000 emberrel szaporodott a lakosság hat esztendő óta. Olyan óriás szaporodás ez, amelyre azt szokták mondani, hogy amerikai. Felreértések elkerülése végett jó lesz megjegyezni, hogy ez a szaporodás nem a szaporaság, hanem a beköltözés eredménye. Ámbár kétségtelen, hogy a régi lakosságnak is van némi érdeme a lélekszám növekedésében. Bizonyítja ezt az, hogy a Terézváros és az Erzsébetváros gyarapodott leginkább lelkekkel. Nem lakókkal, mert az ujak nagyrésze még nem lakik, csak él. A Terézváros rekordja 23,123, főnyi szaporodás, az Erzsébetvárosé még nagyobb: 37,989. Mindegyik egy-egy nagy város. Az egyikben 111,657, a másikban 127,790 ember élt január elején. Azóta bizonyára többen vannak. A másodikkerületnek és a harmadiknak nem változott a lakossága. A kettő együttvéve 1755 lélekkel gyarapodott. Él magyar, de áll Buda még. Kőbánya népessége 7477 emberrel, a Ferenczvárosé 9767-el szaporodott. A Lipótváros se tett ki magát túlságosan. Csak 4598-al lettek többen a lipótvárosiak, de a statisztikai hivatal hozzáteszi, hogy ezt a szaporodást javarészből a kültelki részek nagyobb kiépítése okozta. Az építés új utcákat, sőt új városrészeket teremtett, amelyekbe csak úgy özönlött a lakosság. Van olyan utca (a Hernád-utca), amelyben hat esztendő előtt nyolcz ember lakott, ma pedig 2092. A nefejeis-utca népe 1511 főről 5375-re emelkedett. Az Erzsébetváros új része, a Rottenbiller-utca környéke az, amely a legmeglepőbb módon gyarapította Budapest lakosságát.

* **Havas-világ.** A sok locs-pocs után végre beköszöntött az igazi téli idő; a holt föld téli szemeferdeje ellepte a várost, mezőket s mivel alatta gyengén fagyott a föld, a vetésekre jótékonyan hat a hótakaró. A városban azonban sok bajt okoz a havas-világ: a közlekedést nagyon megnehezíti a hó és jég, a háztulajdonosok pedig nem nagyon gondolnak vele, hogy a főkapitány rendelete a járdák tisztántartásáról ne legyen csak írott malaszt. — A tanács tegnap utasította a kapitányi hivatalt, hogy a főbb közlekedési vonalakról a havat tisztáltassa el. — A főmérnököt pedig arra hívták fel, hogy gondoskodjék az Aduna-patak és a többi csillagvárosi vízlevezetők kitisztításáról, nehogy a hóolvadás bekövetkeztekor Csillagvárost és a Pecze mentét elöntse a víz.

* **A párisi világiállítás szervező bizottsághoz** 700 tervet nyújtottak be, melyek mindegyikének az volt a célja, hogy a kiállításon valami soha nem látott, nem hallott «clou» létesítsék. A tervek közül 84-et érdemesítették behatóbb vizsgálatra. Ezek közt kitűntek történelmi panoráma 1789—1900-ig; Ó-Páris; alpesi panoráma. »A világ körül« vagyis mozgó panoráma élőképekkel. Egyáltalán a panorámák

óriási szerepet játszanak a tervek közt. Más tervek: A nők palotája. A játékok palotája. Ötféle léghajó, 4000 hektoliteres hordó; óriási harang; forgó érczház; aranytemplom; nagy teleszkop, földgömb; égboltozat; fényvetítés mesterséges felhőkre; szökőkutak stb. A sok terv közül még nem választották ki a megvalósításra szántat.

* **Megverte az édesanyját.** **Gold** Mária ez az elvetemült lélek, ki csekély ok miatt édes anyjára támadt és agyba főbe verte. A szerencsétlen öreg asszony alig birt feltámaszkodni a rendőrséghez, hogy segítséget kérjen, aki megvédi tulajdon leánya ellen, mert már fél vele egy fedél alatt lakni. A rendőrség **Gold** Mária méltó megbüntetésére is megtette egyidejűleg az intézkedéseket.

Miért maradt el a bál Mikalakán?

A múlt napokban kipottyant egy fővárosi újság a mikalakai állomásra s mert a vonat ennek az állomásnak csak füttyülni szokott, de meg nem igen áll — tehát az újság közkinésül ott maradt. Kőlesön is kérte az egész falu s megemésztették minden betűjét. Különösen egy hír kellett nagy szenzációt, hogy t. i. Rohonczy Gida a jég ünnepélyen királyválasztást akar megsikeríteni.

Alig két hét alatt elhatározta a fiatalság, hogy ha a főváros ilyen czecczót csap, neki is kell valamit csinálni. Az a valami pedig nem lesz kevesebb, mint egy bál, egy virtigli igazi bál, oly fénynyel garnirozva, amilyet még nem pipált Terpsichore.

Hanem ámilyen lelkesedéssel kaptak az eszme üstökébe, épp oly desperáltan eresztették el a kivitel kezdetén, mert rendbe lett volna minden, csak éppen bálterem nem volt található sehol. De lassanként ezen is tultették magukat, utóvégre Rohonczynak sincs jege, csak egy fagyfaltra való se, mégis tart jég ünnepélyt, ők se adják fel a bált egy nyomorult teremnélküli szűkölködés miatt. A felibe maradt diplomájú patikáris ur Kotyvesztó Mihály sem azért akarta már harmadikszor feltalálni a repülő gépet, hogy ilyen kicsiségen fenn akadna — tőle jött a megváltó szó. Ahun az állomás mellett az őszről maradt raktári épület (buzát szállított az árendás, azért épült), felcizfrázzuk, gyertyákkal kiteremtjük környös-körül, a földjét meg-hányogatjuk polyvával, jól kikenetjük szapanynyal — akár csuszkalbatunk rajta, olyan fain sikos lesz.

Diktum-faktum. A raktárt három forintokért át engedte az árendás ur s Stempellekker, nyugalmazott mozgó postás ur, nagy betűkkel plakátot pingált, melyről csak úgy mosolygott a jó hír »Bál lesz Mikalakán«.

Lett erre felfordulás. Amennyi Aranka, Rézike, Sárka stb. csakvolt, mind új ruhát varrt, vagy legalább átalakította a végét, sőt Piroška egyenesen Váradról hozatott egy ujat — mint ő mondá — s az urak is nagyban készülődtek, legalább Mikalakán soha ennyi pántlika és benzín el nem fogyott, mint eme időben.

S a bál? — nos a bál elmaradt.

Mikalakán u. i. több miut 10 éve nem volt ilyen nagyszabásu bál és így nem csuda, hogy a quadrilt csak egy fiatal ember, a gazdag Kalmárosy kereskedő tudta s természetesen ő lett egyhangulag főrendezőnek kikiáltva.

A bál előestélyén a fiatal emberek teljesen bevégezvén a disztitéseket, gyönyörködtek az átvarázsolt terem szépségén, a főrendező pedig kipróbálni akarván a padolat használhatóságát, fütyszó mellett egy polka francet próbált ellejteni; a harmadik fordulónál azonban megbottlott s oly szerencsétlenül esett el, hogy a jobb lába menten kifeszamodott.

És mivel Mikalakán hölgyek quadril nélkül bált nem is képzelnek és más a ki azt rendezni tudta volna, nem volt található, az egész multság füstbe ment. Hogy mit szoltak ehhez a hölgyek,

mutatja az, hogy a szöke, kereskedő — ki pár hó alatt megkopaszodott — s a patikáros — ki háromszori mérgezési kísérletet állott ki — kivételével az összes fiatal emberek mind elhelyeztették magokat.

Falusi.

A szemét literatura veszedelme.

A budapesti kir. ügyészség egy muzeum-köruti könyvkereskedésből egy egész rakás pornografikus könyvet elkobzott, mert ezek szemérem sértő tartalmuknál fogva a kirakat előtt járkáló közönség méltó megbotránkoztatására adtak okot. És ezt az alkalmat Szana Tamás ismert műkritikus megragadta, hogy elmondhassa véleményét a pornografikus irodalomról, hogy az veszedelmes a közérkölcsekre, de meg a komoly könyveknek is nagy hátrányára vannak. Jókai pedig a mult heti, minket váradiakat közelebből érdeklő holmi tragédia kapcsán nem habozik kijelenteni, hogy a művészet és irodalom neccárja tele van veszedelmes baktériumokkal.

Szinte álmélkodva olvassuk e sorokat és csodálkozunk azon, hogy a nagyváradi rendőrség és ügyészség még nem vette észre, hogy nálunk is ott feszitene néhány könyvkereskedés kirakataiban az »Aphrodité«-k, a »Faublas« lovagok s más effélék.

Csak két hét előtt fejtegette a kath. kör matinéján a szellemes felolvasónő, hogy mily átalakító befolyást gyakorolnak az olvasmányok az ember kedélyére, főképp pedig a fiatal kedélyre, mely még lágy és tetszés szerint alakítható, mint a viasz s melynek állandó alakját végre is a környezet fogja megállapítani.

Az emberi lélek eredetileg üres lap, melyre a tapasztalás írja fel betűit — mondja Locke.

Nos tehát álljon meg ez ügy iránt érdeklődő némely váradi könyvkereskedés kirakata előtt, vegye jól szemügyre a kihelyezett műveket s akkor helyes képet alkothat magának arról, hogy az iskolába menő, vagy onnan hazatérő tanuló minő tapasztalásokat szerezhet már csak a pusztá szemlélésből is. A könyvkereskedők reputációja érdekében nem akarok neveket említeni, de a művelt közönség elvárhatja tőlük azt a figyelmet, hogy a rendőri beavatkozás nélkül is eltávolítsák a kirakatokból a szemérem sértő könyveket.

Hovatovább odajutottunk, hogy a dícsőséges sajtószabadság, a 48-as idők legszebb vívmánya, nemcsak a Petőfi »Talpra magyar«-jának adta meg a jogot a megjelenésre, hanem az olyasféle frivol francziás szellem nyomán terjedő századvegi kalandok tárgyalásának is, melyeket most már uton-útfélen árulnak. Sőt olyan munkákat, amit külföldön boríték alatt árulnak; azt nálunk a kirakatokba teszik. Mióta külföldön e szemét literatura terjedését megszorították, azóta minket borítanak el az undokságok özönével, melyek nyomán fokozottan lóg a szenvedély s terjed a morális pestis, ledöntve utjából mindent ami tisztességes, ami szent és sérthetetlen. Ezekben ugyan kár a nagyvárosiast játszani. Most már odajutottunk, hogy a gymnazista megtakarított havi pénzén nem az »Ember tragédiá«-t, vagy »Bánk bán«-t fogja megvenni, hanem valami orvosi könyvnek híresztelt jóakaró hangon irt portékát s ez aztán kézzel-kézzel jár.

En kétlem, hogy a szabadsajtó dícső vívmánya ezeknek is rendelkezésére lenne bocsátva és kétlem, hogy a szabadsajtó első harcossai ezek érdekében, csak egy csepp vért is ontottak volna, vagy csak egy hangot is szólottak volna. Ha már elvszerű dolgok iránt az illetékes hatóság oly nagy erélyt fejt ki, akkor azt hiszem, hogy ez a szemét irodalom nagyobb ártalmára van a nagy társadalomnak, mint p. o. ártatlan természetű, de az ügyészség által kifogásolt néppárti dalok, vagy akár a szociálista néplapok üzenetei, melyek a társadalomnak csak egy igen kis részét mételeyezhetnék meg.

Ajánljuk e dolgot az illetékes hatóság szives figyelmeibe s mentsék meg a fiatal, ártatlan lelkeket az úton-útfélen kínálkozó romlástól s a szülők hálás köszönete lesz érte a legszebb jutalmuk.

Omega.

EGYESÜLETEK.

A sakkör helyisége. Lapunk tegnapi számában említettük, hogy a nagyváradi Sakkör a Biharmegyei Casinóban óhajtana helyiséget szerezni magának, de ebbeli törekvését megakarja akadályozni a Casino tagjainak nem jelentéktelen része. E hírekre vonatkozólag illetékes forrásból azt az információt vettük, hogy a fiatal kör ezzel nem tekintélyét akarja növelni, erre nem is szorult, hisz igazgató tanácsa és a tisztviselői kar társadalmunk előkelőségeiből alakult, hanem csak egy régi virágzó egyesület patronátusát óhajtja megnyerni. Továbbá a sakkörnek ez iránt beadott kérelmét már e hó 4-én tárgyalta a választmány és nagy többséggel elhatározta, hogy pártólólag terjeszti a közgyűlés elé. — Végre minden félreértés kikerülése végett kijelentjük, hogy mikor a tagok qualificatójáról szözlöttünk, nem erkölcsi qualificatiót értettünk alatta.

A n.-szalontai olvasó-egylet szintén február 7-én tartotta négy órát igénybe vevő közgyűlést, mely ez alkalommal eléggé viharos volt s igen népes. A közgyűlést Dr. Balogh Elek elnök megnyitván, ismerteti az egyesület életében előfordult mozzanatokot s miután az egyesület tisztviselői karának mandátuma lejárt, a formaszerecségek megtartása végett önmaga és tisztársai nevében lemond, felkérve a közgyűlést a tisztújítás megejtésére. Sütő Antal indítványára Dr. Balogh Elek örökös díszelnöknek egyhangulag közfelkiáltással megválasztott. Most a tisztújítást Rozvány György kornelnek vezette. Titkos szavazás mellett megválasztott: elnök: Büszörményi Lajos ref. lelkész, alelnök: Szemes Péter jegyző; — pénztárnokká: Király József gymn. tanár, jegyzővé: Szántó Károly gymn. tanár, könyvtárnokká: Kovács Béla tanító és 12 választmányi tag.

A nagyszalonta-vidéki vereskereszt-egylet február 7-én tartotta évi közgyűlést. Széll Kálmán ékes szavakkal megnyitván a gyűlést, vázolta az egyesület működését, hasonlítván az erdei patakhoz, mely csendben folydogál, de mégis megtermékenyíti partjait, hogy azokon ékes virág nőhessen, úgy az egyesület is csendben, de haszonnal működött. Majd Markovits Antalné elismerő szavak kíséretében átnyújtá Széll Kálmánnak, az Erzsébet királyné ő Fensége aláírásával ellátott díszokmányt, melyet a kitüntetett elnök meghatottan köszönt meg. Előterjesztett az évi számadás özv. Podhráczky Ferenczné urnó által, kinek a közgyűlés a számadások pontos vezetéseért köszönetet szavazott. Legközérdekűbb pontja volt a közgyűlésnek az, hogy elnök Széll Kálmán bejelenté, miszerint a Vereskereszt-egylet kórháza még ez év folyamán fedél alá kerül. Az építésre is fentartásra fognak szolgálni a következő pénzkészletek; 1. a városnak kórház-alapra levő 14.000 frt alaptőkéje; 2. a Vereskereszt-egylet központi igazgatósága ad 2000 frtot; 3. e célra van még a nagyszalonta-vidéki vereskereszt-egylet választmányának kezelése alatt 2000 frt. Ezen összegekből az építésre és berendezésre 1000 frt, fentartásra pedig 10000 frt fog fordítatni. — Ezután elhatározott, hogy miután a helyi viszonyok közt, a téli mulatságoknál jobban s eredményesebben fognak sikerülni a nyári mulatságok, ezért az egyesület a pénztár javára inkább a nyári időszakban fog rendezni vigalmat. A vigalmi bizottság megalakítása után ennek a gyűlést bezárta.

Az Erzsébet leányvárház karácsony-jára adakoztak Nyíry Györgyné ivén: Nyíry Györgyné 2 frt. Dr. Konrad Márkné 3 frt. Olasz Gyuláné 1 frt. Pál Gáborné ivén: Pál Gáborné 50 kr. N. N., N. N., N. N., N. N., N. N., 20—20 kr. N. N. 1 frt. Schlauch Jozefin ivén: Schlauch Jozefin 10 frt. és 5 drb. nyulat. Kubitsek Katalin 5 frt. Schwartz Ábráhámné 5 frt. Sebestény Lajosné 2 frt. Serényi Gusztávné ivén: Serényi Gusztávné 1 zsák burgonya. Debreczeni Lajosné 50 kr. Kassai Istvánné 50 kr. Vicsay Istvánné 1 frt. N. N. 20 kr. Löbl Henrikné 1 frt. Weisz Mórné 1 frt. Kohn Ignáczné 50 kr. N. N. 30 kr. Wallner Ferenczné 50 kr. Özv. báró Staudachné 1 frt. N. N. 20 kr. N. N. 10 kr. N. N. 10 kr. Zettel Gyuláné 30 kr. Gyurcsánzki Andrásné 10 kr. Istvánffy István 1 frt. Domokos Károlyné 50 kr. Moskovics Mórné

1 frt. Zmetka György 1 frt. Serly Margit 23 liter kása, 20 liter bab. Schwartz Gézáné 2 frt. Báró Wildráng Adolfné 5 frt. Sokoll Wildburg báróné ivén: »Hedwig mamája« 5 frt. Stark Róza 1 frt. Száhlender Károlyné 2 frt. Vértessy Andorné ivén: Ember Emánuelné 1 frt. Redn. k. Józsefné, Feldheim Israel, Rölich Lajosné 50—50 kr. D. D. 20 kr. Jablonszkyne 50 kr. Papp János 50 kr. Buday Miklósné 15 kr. Fehérváry Ferenczné 50 kr. Frölich Istvánné 50 kr. Kiss Jánosné 20 kr. Török Józsefné 30 kr. Kovács Dánielné 20 kr. Krupka Károlyné 1 zsák burgonya. Stankovits Gyuláné 1 frt. Novák Józsefné 50 kr. N. N. 30 kr. Farkas Józsefné 1 frt. Retek Istvánné 1 zsák burgonya. Voszka Ferenczné ivén: Voszka Ferenczné 2 pár czipő. Lobotka Istvánné 2 frt. Özv. Julier Vilmosné, Julier Gabriella, Ujváry Vilmosné 1—1 frt. Weiszlovits Adolfné 5 frt. Winkler Jozefin ivén: Winkler Jozefin 25 fej káposzta, 1 kosár vereshagyma, 12 iteze bab, 12 iteze kása, 6 drb. szappan. Egykatholikus pap 5 frt. Ifj. Balogh Lászlóné ivén: ifj. Balogh Lászlóné 3 frt. Kertmegi Sándorné 1 frt. Bartos Gáborné ivén: Bartos Gáborné 2 frt. Özv. Bende Lajosné 1 frt. (Folyt. köv.)

TANÜGY.

A gymnaziumi franczia nyelvtanárok képesítése. Minthogy a kultusz miniszter újabb időben azon tapasztalatot szerezte, miszerint a gymnasiumokban a franczia nyelvet mint rendkívüli tantárgyat tanító tanárok igen gyakran nem birnak kellő ismeretekkel és képességgel a franczia nyelv tanítására rendeletet bocsátott ki, mely szerint ezentel e nyelvtanároknak is képesítő vizsgát kell tenniük, mely írásbeli és szóbeli lesz. A vizsgadíja 15 frtban van megállapítva s bármikor letehető a szünidei hónapok és június kivételével.

MULATSÁG.

A »Gazdakör« bálja. Jó világot vet az rjonnan alakult »Gazdakör« vezetőségére és a derék egyesületben uralkodó szellemre, hogy máris javában folytatják az előkészületeket egy farsangi mulatságra a kör kebelében. A kör választmánya a tánczvigalom ügyében tegnap este is ülésezett, melyen elhatározták, hogy a kör első bálját még e hó folyamán és pedig február 21-én tartják meg. Az ülésen az apróbb ügyek elintézése után megválasztották a rendező bizottságot és tisztikart, a meghívókat a napokban szintén kibocsátják. Általában gondos és széleskörű intézkedéseket tesznek arra nézve, hogy a »Gazdakör« első bemutatkozását a nyilvánosság előtt minél rokonszenvesebbé tegyék.

Farsangi naptár.

- Február 13. Jurista-bál a »Fekete Sas« termeiben.
- > 13. A belényesi magyar kaszinó tánczestélye.
 - > 20. A Kereskedelmi Csarnok házi estélye.
 - > 20. Posta- távirtda altisztek és szolgák tánczestélye a Zöldfában.
 - > 24. Hirlapírók hangversenye.
 - > 27. Tiszti estély a Kereskedelmi Csarnok helyiségében.

SZINHÁZ ÉS MŰVESZET.

Kolozsvártt **Salvini Gusztáv** a világhírű olasz művész hétfőn kezdte meg négy estére terjedő vendégfelléptét. A »Hamlet« szerepében a töprengő dán királyfit találó maszokban, meg-rázó realizmussal játszotta. Alakja nemes, hangja élces, hajlékony, sőt néhol fuvolaszerű. A gyöngye ensembléből teljesen kiemelkedett az ő remek alakítása. Van benne valami a Rossi pózjaiból, hiszen édes atyja mellett éppen őt vallja legnagyobb mesterének. A társasága nagyon is középszerű, épen csak a felesége emelkedik ki, azonban őt sem állithatjuk sem Jászai, sem Márkus Emilia mellé. A közönség zsufolásig megtöltötte a színházat, hiszen vágyva vágyott egy kis igazi művészet után, a mit a mi gyarló társaságunk produkált. Kedden: Makranczos hölgy. Szerdán: Velencei kalmár. Pénteken: Rómeó és Julia kerül színpadra. Már minden jegy elfogyott.

Igazságszolgáltatás.

Elhalasztott sajtó-tárgyalás. A *Csornay* Arthur által *Lovassy* Andor, *Grünstein* és *Halász* Lajos ellen indított sajtóper, melynek tárgyalása mára volt kitűzve, — közbejött körülmények folytán elhalasztatott. Az új határidő márczius hó 24-ikére lett kitűzve. A sajtóper tulajdonképpeni tárgya, hogy a „Szabadság” múlt évi számában megjelent közlemény, melyben az volt állítva, hogy Csornay a serettségben elhullott sertéseket a zsidó temetőben ásatva el. Rágalmazás és becsületsértés vétsége miatt lett megindítva a sajtóper, a czikk értelmi szerzője a tulajdonképpeni szerző és a lap felelős szerkesztője ellen.

Felmentett kereskedő. Bróm Lajosnak Nagyváradon volt nagy és tekintélyes kereskedése, azonban hosszabb fennállása után esőbe jutott. Az ügyészség csalárd bukással vádolta s hosszas idő óta huzódik már a vizsgálata. Tegnap végre megtartották a végtárgyalást, melyen Brómot teljesen rehabilitálták, amennyiben nem látta a törvényszék beigazoltnak a csalárd bukást és a vádlottat, a vád és következményei alól felmentette.

REGÉNY-CSARNOK.

A koldus halála.

KOLPING ADOLF után KERÉKGYÁRTÓ JÁNOS.

A midőn kis idő múlva felébredt, István mellé kellett ülnöm s vele elmondanom az olvasót, ezt az ő kedves imádságát, melybe ő beleszólt minden ügyét-baját, kérését s hálaadását. Lassan mondtam azt előre s ő nyugodt, összeszedett elmével követett, telve ajátos érzellemmel. Így soha sem tudtam imádkozni. Igaz az, hogy a jó gyermekek s istenfélő szegények imádsága áthatol a felhőkön s megértetem azt is, miért keresik az emberek szükségükben a szegények imáját.

— Nem sokáig imádkozunk már együtt, szólt ő, midőn befejeztük az imádságot. — Érzem, hogy rövidesen végem lesz, vágyódom is nagyon a megváltás után. Most, hogy kissé pihentem, lélekben megjelentek ágyamnál meghalt gyermekeim s feleségem. Többször is történt ez, most azonban intettek, hogy menjek. Nyolczvan esztendőm éltem, Isten sok irgalmasságot tett velem, legyen áldott az ő neve! Az emberektől is sok jót vettem s most életem alkonyán is oly jó kezekben vagyok. Itt e földön nem tudok elég hálás lenni, majd meghálálom ott fenn Istennél. — Megszorította a szavaknál kezemet s egy darabig hallgattott.

— Midőn ma reggel magamhoz vettem üdvözítőmet, éreztem, hogy szívem az ő kegyelméből megvált a világtól, úgy hittem, hogy mennyégben vagyok! Meghalni reám csak haszon, igen tiszta haszon. A szegény könnyen hal meg — folytatta nyomatékosan, — ha feltalálta Istenét s egy, lett vele.

Fel akart ülni ágyában, de nem tudott. Segítettem neki s ő levette a falról a feszületet, megcsókolta azt. — Ha meghalok, ez a plébános uré legyen; ez vigasztalt meg keserű perceimben úgy, a hogy ember meg nem vigasztalható volna. Édes anyámtól örököltem, ki, ha szükségben voltunk, mindig ez előtt imádkozott. Legnagyobb áldás volt ez rám nézve, legyen az a plébános urra is. Az olvasóm a tied legyen János, viszonzásul szerettedért s még inkább édes anyáért, ki szegény feleségemet, habár maga is szűk körülmények közt volt vele, mint édes testvérét gyászoltotta. Isten megjutalmazta őt érte, én semmit sem tudtam tenni; Isten te benned is megjutalmazza majd, mert ő különösen jó azokhoz, kik könyörülnek a szegényen.

Egy darabig hallgattunk. Ismét az öreg törte meg a csendet. — Okulásodra János, elmondom mit tett velem a jó Isten életemben. Ki tudja, hová, vezet Isten téged. De ha hü maradsz hozzá, bármi történjék is veled, életed végén Istent dicsérjed s ne félj a haláltól.

— Nem esik neheze a beszéd, — kérdeztem eggódva, daczára, hogy szívesen hallgaltam az öreg beszédét.

— Addig bírom még, — felelt az öreg,

— hogy Isten ujját életemben megmutathatom. Öreg korában, midőn az elmúltakra kell visszatekinteni, könnyebben meglátja azt az ember, mint fiatal korában, midőn még messzire lát maga előtt. Azt tudni pedig, hogy lépteinket Isten igazgatja, oly bölcsesség az életben, melyre kár, hogy csak későn jutunk.

Leültem az öreg mellé az ágyra s mert másképp nem tudtam megtámasztani őt, karjaimba vettem, mellénk tettem a székre egy pohár vizes bort. Az öreg, mintha imádkozni akart volna, megjelölte magát a sz. kereszt jelével s elkezdte az elbeszélést. Szellem oly tisztán, világosan nyilvánult ebben, hogy bebizonyodott, miszerint a kereszt iskolája többet ér minden más képzettségénél.

II.

István sorsa s Isten uja.

— Ifjúságom — így kezdte az öreg, — szomorú időbe esett. Szüleim földmives emberek voltak, de rossz termés s dögvész a jószág közt adósságot hoztak a nyakunkba, melyet nem tudtunk kifizetni. Atyám, ki mindent oly igen szívére vett, halálra bántódott. Anyám, mert benne nagyobb volt a megnyugvás Isten akaratán, jobban beletalálta magát a csapásba.

— Apám halálakor 17 éves voltam, a ház egyedül álló támasza. Visszahúzódtunk, dolgoztunk s nélkülöztünk, hogy hitelezőinket kifizethessük; hanem a bekövetkezett háborus idő az emberek szívét megkeményíti s minket mélyebbre vitt a nyomorba. Ifjúságomban kevés örömem volt, nem ismertem a játékot s dőzsölést s nagy ritkán, akkor is idegen helyen mentem korezmába. De annál jobban éreztem, hogy a fiatalság szereti az örömeiket. Néha egész boldogtalan voltam, a mint a vidag fiatalok zaját s a tekegolyó gördülését vagy éppen zenét hallottam. Sokszor megesezt ilyenkor, hogy a közel erdőbe mentem s ott annak mélyén leherve egy fa alatt keservesen sirtam, mint a gyermek. Ugy véltem, hogy Isten engem büntet a nélkül, hogy rászolgáltam volna. Szívem mélyéből imádkozni, mint az jó keresztény emberhez illett volna, nem tudtam. Ellenben fort bennem sokszor a méreg s ha édes anyám nincs, háboruba mentem volna, hogy megszabaduljak bajomtól.

Munkámat haraggal végeztem s viselkedésem édes anyámmal szemben hideg volt, pedig sokkal jobban szerettem őt mint sejtettem. Nehezemre esett, hogy szívesen beszéljek az emberekkel. S azért kerültek az emberek s még a hozzám hasonlók közt sem találtam jóbaráttra. Minél idősebb lettem, annál mélyebbre furakodott szívemben az a keserűség, különösen mikor láttam, hogy hiába fáradok, mert munkámon nincs áldás, hogy jobbnak láttam házat s földet eladva napszámba állani, mint eredmény nélkül gyötörni magam.

(Folyt. köv.)

TA VIRATOK.

A pénzügyminiszter mandátuma.

Abrudbánya, febr. 9. (Saj. tud. táv.) Abrudbányán ma választottak képviselőt Lukács pénzügyminiszter helyére, a kinek tudvalevőleg két mandátumot adott végzete s a kettő közül az egrit tartotta meg. Perczel Béni 137 szavazattal győzte le a szintén szabadelvű Nagy Károlynak 27 szavazatát.

Molnár apát feljelentése.

Budapest, febr. 9 (Saj. tud. táv.) Molnár János orsz. képviselő ismeretes feljelentésében Bánffy Dezső báró miniszterelnök ellen Gajzágó bíró beszűntető határozatot fog hozni. — A hirt megdöbbenéssel fogadják.

A kvóta ellen

Arad, febr. 9. Saj. tud. táv.) A városi tanács a hólnapi városi közgyűlésen a kvóta felemelése ellen való tiltakozást fogja indítványozni.

Ujabb zendülések Aninán.

Anina, február 9. (Saját. tud. táv. Ma délelőtt kihirdették, hogy Dániel kereskedelmi miniszter jóváhagyta a társaság intézkedését a nyugdíj szabályzatra vonatkozólag, mit a munkások óriási elkeseredéssel fogadtak. Zendülésektől tartanak. Csendőrség mozgósítva.

A monarchia mozgósít.

Bécs, febr. 9. (Saját tudósítónk távirata.) A bécsi börzén ma érthetetlenül az a hír terjedt el, hogy Ausztria-Magyarország mozgósítani fog a krétai zavarok miatt, mi kisebb-szerű de route-ot idézett elő, mi annál feltűnőbb, mert éppen ma vette át a Rothschild csoport az osztrák beruházási kölcsönt, mi egyébként máskor nagy hausset idézett volna elő. A feltűnő eseményt az esti lapok élénken kommentálják.

Egy szédelőgő letartóztatása.

Bukarest, febr. 9. (Saj. tud. táv.) A „Budapester ungarischer Lloyd” czimű szédelőgő vállalat képviselőjét letartóztatták, mivel milliókra menő kölcsön üzletet ezime alatt számos előkelő állású egyént becsapott.

KÖZGAZDASÁG.

Egy jó téli körte.

Február, márczius havában nem megveendő csemege egy-egy finom téli alma. A szép és jó alma ilyenkor már eléggé ritka; ami kevés van, annak nagy az értéke; kivált az almák némely fajának, mit az előkelő világ szokatlan magas áron fizetett meg, úgy pl. a „Kert” egy nem régi számában olvassuk, hogy a téli fehér Gálvill egy-egy szép példánya Merán vidékén, hol százezreket fektetnek ezen almafaj kulturájába, — 2 frt-jával értékesítetik.

Ámde még az almánál is finomabb gyümölcs a jó téli körte.

Mi oka annak, hogy a téli körték, mondhatni, egészen háttérbe szoríttatnak a téli almák által? Miért fektetik a gyümölcsészek a főszűrt még is csak főleg az almára?

Ennek bizonyára nemcsak az az oka, hogy a minden másban oly gazdag pomologia felette szegény jó kései téli körtékben (míg a téli almák nagy választékban kínálóznak,) hanem az is, hogy a körték eltartása jóval több figyelmet és gondot igényel, mint az almáké. Nem azért, mintha ezek könnyebben rothadnának, de igen könnyen ránczosodnak; mielőtt megérnének, összeaszaknak s ilyenkor ép oly keveset érnek, mint amily magas becsűek, ha fonnyadás nélkül, üdén, teljes érettségük olvadékonyságában és zamatában kerülnek asztalunkra. — A fonnyadás meggátlása végett csak igen későn, a fagyok beálltával, szedendők le a téli körték; a kamara, melyben tartatnak, ne legyen világos, levegője ne legyen száraz, ne magas hőmérsékletű. Igen jól eltarthatók a téli körték rétegezve, zabbá, árpába stb.

A leggyakrabban szereplő és legjobbnak ismert téli körték: a *Harden-pont* vajoncza, *Liegel* vajkörtéje és a *Téli esperes*.

Ez utóbbit rendkívüli termékenysége, gyümölcseinek tekintélyes nagysága, késő érése és husának a vajkörtéket megközelítő olvadékonysága ajánlja.

Olykor olykor a nép házai közelében, kertjeiben is rábukkanunk valamely téli körté-fára, hanem gyümölcsében már ritkán van köszűnet: makacsul ellenáll az az idő mindent érlelő és puhító hatásának s ha tavasz felé zordon külszine derülni és sárgulni kezd is, belseje még mindig győzedelmesen vetekszik a károszatorza roppanó és izetlen keménységével. A nép aztán úgy segít a maga és körtéje baján; hogy jó tűzön megfőzi azt, mint a kolompért szokás.

A téli esperes azonban csak úgy hasonlít ehhez a körtéhez, mint a királynői *Marchall* Niel az utfelek túszerőzsájához.

A téli esperes érését — mely január végén, február, március folyamán fokozatosan történik, némely példánya előbb, másik később — elárulja kedves és finom illata, sárguló színezete s hogy pergamen finomságu héja és husa ujjunk könnyű nyomásának enged.

Késő ősszel leszedéskor, a téli esperes haragos zöldszínű, kemény, mint a kő, teljesen élvezhetetlen s csak később, idő folytán érik meg.

Termékenysége versenyez a Napoleon vajonczával: korán kezd teremni, nagyon sokat terem s gyümölcsei még ilyenkor sem aprósnak el nagyon. Valóban érdekes látvány egy ilyen téli körtefa, amint harangalaku, nehéz és nagy vagy igen nagy gyümölcseinek terhe alatt minden ága görnyedezik. Nagy fáva már azért sem nő még vadonczon sem, melyen legjobban diszlik.

Fája elég ellenálló, bár mint minden igen, nemes faj nem épen tulságosan edzett. Hanem a gondozást és védelmet megérdemli.

Izének finomságára nézve álljanak itt legnagyobb gyümölcsésztünk, Bereczky szavai: »Husa fehér, igen finom, teljesen szétolvad; magtokja körül kissé köves szemcsés; leve igen bő, igen czukros; alig némi gyöngéd savanyúval emelt; zamatos, fűzerez izű«.

Mártonfalvi.

Fugyi-vásárhelyi hegyközség. A fugyi-vásárhelyi hegyen egész község keletkezett, valóságos kis colonia, a melynek mintegy 300 lakosa van s egy szatócs-üzlet látja el a hegyi lakókat az apróbb szükségességekkel. Lassankint egész községgé nő ki magát a telep. A hegyi birtokosok vasárnap gyűlést tartottak Fugyi-Vásárhelyen, a melyen kimondották, hogy hegyközséggé alakulnak. Szabályzatot készítettek, a mely szerint elnök és 12 tanácsstag fogja vezetni a hegyközség ügyeit; azonkívül egy hegybíró és két kerület alkalmaznak.

Felmentett gazd. tudósító. Spitzer Izsó a földmívelésügyi miniszter a vaskóhi járás állandó gazdasági tudósítói teendőik alól felmentette.

Terménytőzsde.

Budapest, február 9.

B u z a	ősze, bácskai	7.95
	ősze, északi	7.00
	október-novemberre, bácskai	8.45
	okt.-nov.-re északi	8.55
R o z s	ősze bácskai	6.60
	ősze, északi	6.65
B e n g e r i,	okt.-nov.-re, bácskai	6.50
	okt.-nov.-re, északi	5.56
R e p c z e	október-novemberre, bácskai	11.75
	okt.-nov.-re, északi	11.25

Hivatalos arfolyamok

a budapesti áru- és araktőzsdén 1897. febr. 9-án.

Magyar aranyjárdék 4%	122 —
Magyar koronajárdék	99.70
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	123.50
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	102. —
Magyar keleti vasúti államkölcsön 1876-ból	121. —
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	98. —
Italmérségi jog megváltási kötvény	101. —
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	98.25
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	153. —
Tízszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	140.75
Osztrák járadék papírban	101.75
Osztrák járadék ezüstben	102. —
Osztrák járadék aranyban	123.50
Tsztrák korona járadék	101. —
1860. osztrák államsorsjegyek	114. —
Osztrák magyar bankrészvény	95.5 —
Magyar hitelbank részvény	412.50
Osztrák hitelintézeti részvény	375.10
Osztrák-magyar államvasúti részvény	562. —
20 frankos arany (Napoléondor)	9.49
Német birodalmi márka	58.60
London vista	119.70

Szerkesztői posta.

Ungaria. Köszönjük az érdekes füzetet. Budapesti találkozásunk óta kétszeres érdeklődéssel viseltem az Ungaria és annak érdemes szerkesztője iránt. Már akkor felemlítettem a cserepéldányt. A lapot megindítottam. Két tavalyi számot utnak indítok, melyeknek tárczája hiszem, érdekelni fogja.

Tökkelek. Az a »rezipiált ezenzor« nem azért húzta ki a tárcza kérdéses részét, mert egy zsidó orvos is szerepelt benne, (ez még nem lenne éppen felségsértés), hanem azért, mert nagyon lapos volt. Szegény jó nagyanyám huszonhárom évvel ezelőtt halt meg, — körülbelül 70 esztendőskorában. Az ő leány korában irtak ugy, a boldog emlékü »Aurora« és később a »Hölgyfutár« munkatársai, hogy mielőtt az elbeszéléshez hozzá fogtak volna, megvárták, míg legalább hárman összegyűlnek; ma már kettő is elég a — párbeszédhez. Egy másik bíráló sokkal szigorubb volt. Ő az egészet kasszálni akarta. De én, méltányolva »Tökkelek« régebben szerzett érdemeit és — remélve jobbakat, megtartottam a velejét. Hiszem, hogy nem fogok esalatkozni reményeimben.

Viktor. Köszönjük a figyelmet és a szives értesítést. Együttal azt is, hogy a finn novellák érdemes fordítójának figyelmét lapunkra irányította. Sokszoros üdvözet!

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Legkitünőbb és legolesőbb

t a k a r m á n y !

A nagyvárad-szöllösi gőzsörgyár telepén

Pecze-Szöllösön a napontai főzés után viszsamaradt

friss-sörtörköly

(maláta)

délután 3 órától 5 óráig

eladatik.

Egy puttony ára 30 krajczár.

Nagy kiárusítás!

Tisztelettel hozzuk tudomásra, hogy üzletünkben a legczélszerűbb czikkekből nagy kiárusítást rendezünk és

mélyen leszállított árakban

Téli kabátok
6 frttól.

Téli gallérok
10 frttól.

Téli ruhaszövet
25 krtól.

Női posztó
50 krtól.

Angol szövetek
80 krtól.

árusítunk, főleg a legujabb női felöltők, legujabb téli gallérok, gyermek köpenyek, muffok, női ruhakelme, barketek, téli kendő, férfi és női fehérneműek, kitünő jó hazai vásznak, asztalneműek, szőnyegek és több száz darab női ruhaszövet maradékot, utóbbiakat

fél árban!

E kedvező bevásárlási alkalomra is kérve becses látogatását, maradtunk

kiváló tisztelettel

SPITZER TESTVÉREK.

Nagyvárad, Zöldfa-utca.

275-18-26

barketek
22 krtól.

Vég jó vászon
4 frt 50 kr.

Vég jó Siffon
4 frt 20 kr.

Egy posztó kendő
2 frt.

Selyem fejkendő
80 kr.